

IRC **Library**
 IRC International Water and Sanitation Centre
 P.O. Box 3411, 3720 DH Delft, THE NETHERLANDS
 Tel: +31 70 30 889 80
 Fax: +31 70 35 899 64

**ສາມາດລາຍການຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ການສຸຂະພິບານ
 ເພື່ອສົນທະນາປຶກສາຫາລືກັບຊາວບ້ານຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ**

**INFORMATION KIT FOR COMMUNITY DIALOGUE
 ON RURAL SANITATION**

**ກະກຽມໂດຍ: ວິຊາການຈັດຫນ້າສະອາດແລະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ
 ສູນອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມແລະຈັດຫນ້າສະອາດແຫ່ງຊາດ**

**ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
 ວຽງຈັນ ສ.ປ.ປ.ລາວ**

**Prepared by: National Centre for Environmental Health and Water Supply
 (Nam Saat)
 Ministry of Health
 Vientiane Lao PDR**

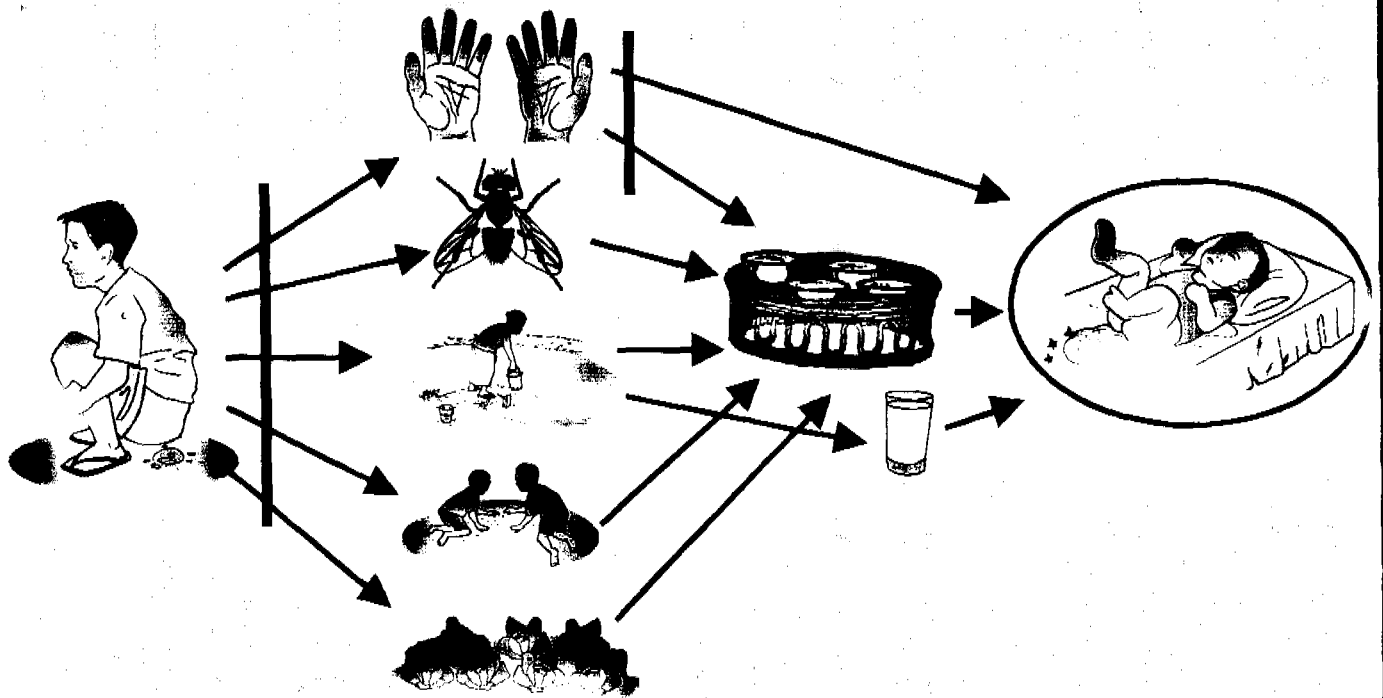

**ງົບປະມານຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການພັດທະນາສາກົນຂອງປະເທດສະວີເດັນ
 (ອົງການສິດາ)
 FUNDED BY SWEDISH INTERNATIONAL
 DEVELOPMENT COOPERATION AGENCY
 (Sida)**

**UNDP - World Bank Water
 and Sanitation Program, WSP - EAP
 ອົງການ ສ.ປ.ຊ ເພື່ອການພັດທະນາແລະທະນາຄານໂລກ**

ເສັ້ນທາງຕິດຕໍ່ເຊື້ອພະຍາດມາຈາກອາຈີມ
 TRANSMISSION ROUTE FOR DISEASES FROM EXCRETA

ເດັກນ້ອຍເຈັບເປັນໂດຍການຕິດຕໍ່ເຊື້ອພະຍາດຈາກອາຈີມຍ້ອນການຖ່າຍຊະຊາຍ
 CHILD SUFFERING FROM DISEASE DUE TO THE CONTAMINATION FROM UNSAFE DISPOSAL OF EXCRETA

LIBRARY IRC
 PO Box 9044 2500 AD THE HAGUE
 T: +31 70 35 889 80
 Fax: +31 70 35 899 64
 BARCODE: 15450
 LG: 304 981N

Option 3

Option 2

Option 1

1. ແນະນຳແລະປັບປຸງການປະຕິບັດອະນາໄມແບບດັ້ງເດີມ

ຈຸດດີ :

ຄາດຄະເນວັດສະດຸອຸປະກອນທີ່ກໍ່ສ້າງ

- ເຮັດໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມດີຂຶ້ນກວ່າຖ່າຍແບບຊະຊາຍ
- ສາມາດປະກອບສ່ວນ ປົກປັກຮັກສາ
- ມີຄວາມສະດວກສະບາຍໃນເວລາທີ່ຕ້ອງການໃຊ້

ຈຸດອ່ອນ :

ຄາດຄະເນລາຄາວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

- ບໍ່ຖືກກັບຫລັກການອະນາໄມຢ່າງເຕັມສ່ວນ
- ມີອັດຕາສ່ຽງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ແຫຼ່ງນ້ຳໜ້າດິນແລະນ້ຳໃຕ້ດິນເປີເປື້ອນໄດ້ງ່າຍ

<p>1 Improved traditional practice</p> <p>Advantages</p> <ul style="list-style-type: none"> • Better environment than traditional practice • Affordable • Very convenient <p>Disadvantages</p> <ul style="list-style-type: none"> • Not fully sanitary • Risk of groundwater and surface contamination 	<p>Tentative material required</p> <p>-</p> <p>Tentative material cost</p> <p>-</p>
--	---

ທາງເລືອກ ສຸກຂະພິບານ ຂອງຊາວບ້ານຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ
Rural Sanitation Options

ທາງເລືອກທີ 1: ມີການແນະນຳບໍ່ໃຫ້ມີການຖ່າຍຊະຊາຍແບບເກົ່າ

Option 1: Improved Traditional Practice

ທາງເລືອກທີ 2: ວິດແຫ້ງແບບດັ້ງເດີມງ່າຍດາຍ

Option 2: Conventional pit latrine

ທາງເລືອກທີ 3: ວິດແຫ້ງແບບ ມີຝາປິດຮູຖ່າຍ

Option 3: Lid or cover latrine

ທາງເລືອກທີ 4: ວິດແຫ້ງແບບ ລະບາຍອາກາດ

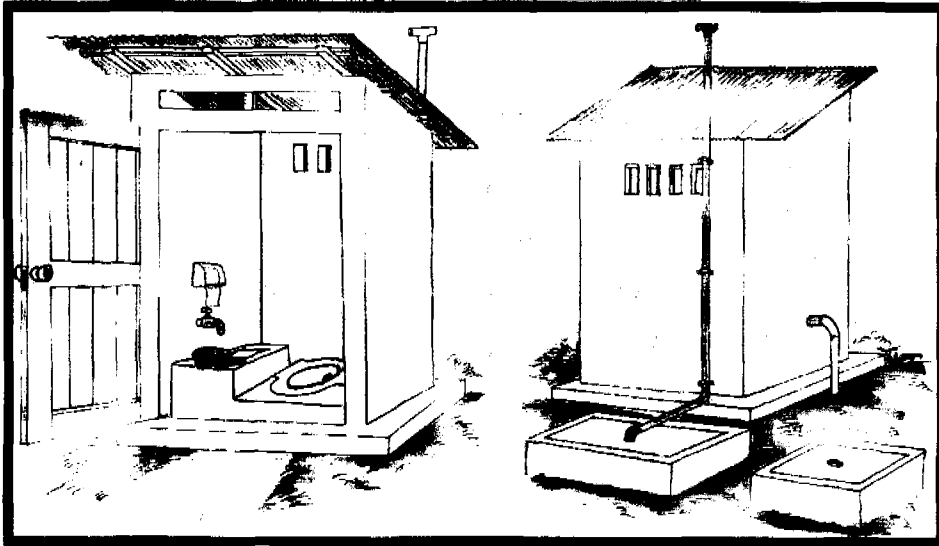
Option 4: VIP latrine

ທາງເລືອກທີ 5: ວິດຖ່າຍແບບລ້າງນ້ຳ

Option 5: Pour flush latrine

ທາງເລືອກທີ 6: ວິດຖ່າຍແບບມີຖັງເກັບອາຈົມ

Option 6: Septic tank toilet

Option 6

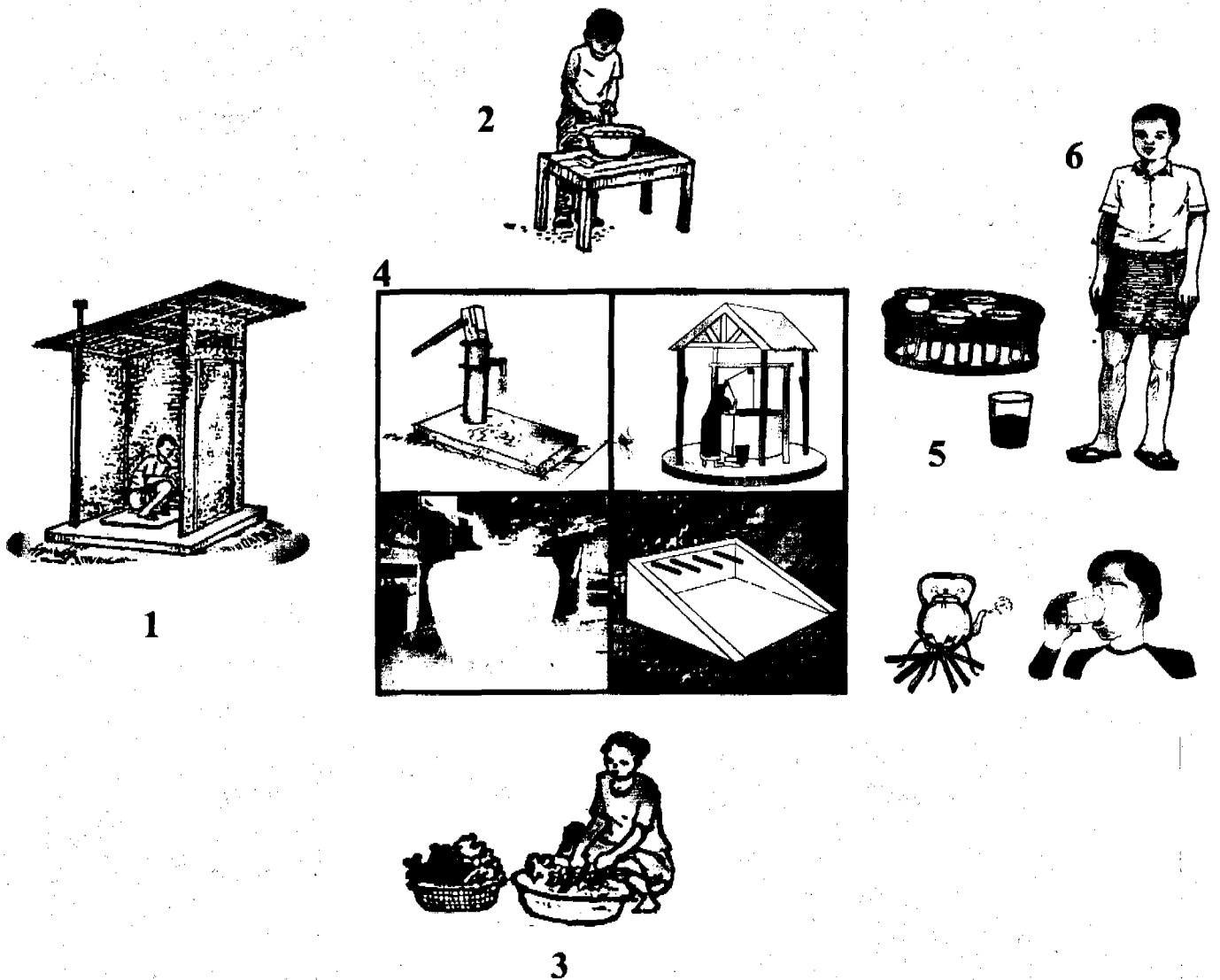

Option 5

Option 4

☺ ການກຳຈັດອາຈີມບໍ່ໃຫ້ມີການຕິດຕໍ່ເຊື້ອພະຍາດ
PREVENTION OF EXCRETA RELATED DISEASE

1. ນຳໃຊ້ວິດຖ່າຍເພື່ອກຳຈັດອາຈີມ	Use latrines for excreta disposal
2. ລ້າງມືດ້ວຍສະບູພາຍຫຼັງທີ່ໃຊ້ວິດຖ່າຍ	Wash your hand with soap after using latrines
3. ລ້າງຜັກແລະໝາກໄມ້ສົດດ້ວຍນ້ຳສະອາດ	Wash raw vegetables and fruits with clean water
4. ນຳໃຊ້ນ້ຳສະອາດແຕ່ງກິນແລະລ້າງຖ້ວຍຊາມ	Use clean water to cook and wash plates and pans
5. ດື່ມນ້ຳສະອາດ	Drink safe water
6. ລ້າງມືກ່ອນກິນເຂົ້າແລະກ່ອນຄົວກິນ	Wash your hands with soap before eating and cooking

ສ່ວນປະກອບ 7 ປະການ ໃນ ການຮກສາ
ອະນາໄມ
ສິ່ງແວດລ້ອມ

ຮກສາ
ນ້ຳດື່ມ

ກຳຈັດ
ສິ່ງໂສໂຄກ

ອະນາໄມ ໃນບ້ານ

ອະນາໄມ
ສິ່ງແວດລ້ອມ

ກຳຈັດ ຂະໜົນ
ແລະ
ອາຈີມສັດ

ອະນາໄມຮ່າງກາຍ

ອະນາໄມ
ເຮືອນຊານ
ແລະ ອາຫານ

ກຳຈັດ
ອາຈີມ ອື່ນ

ທາງເລືອກທີ 1:
ມີການແນະນຳແລະປັບປຸງບໍ່ໃຫ້ມີການຖ່າຍຊະຊາຍແບບເກົ່າ

Option 1:
Improved Traditional Practice

2. ວິດແຫ້ງແບບດັ່ງເດີມງ່າຍດາຍ

ຈຸດດີ :

- ການແຜ່ກະຈາຍຂອງເຊື້ອພະຍາດຈາກອາຈີມ ແມ່ນມີນ້ອຍກວ່າການຖ່າຍຊະຊາຍ
- ປັບປຸງຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການໃຊ້ສັວມຖ່າຍ
- ສາມາດປະກອບສ່ວນ ປົກປັກຮັກສາ
- ບໍ່ຈຳເປັນມີເຕັກນິກໃນການກໍ່ສ້າງສູງ,ປະຢັດການໃຊ້ຈ່າຍ
- ສາມາດບົ່ມເຮັດຝຸ່ນໄດ້ໃນໄລຍະ 1 ປີຂຶ້ນໄປ
- ເໝາະສົມກັບຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກແລະມີລາຍໄດ້ຕ່ຳ

ຈຸດອ່ອນ :

- ບໍ່ຖືກກັບຫລັກການອະນາໄມຢ່າງເຕັມສ່ວນ
- ຍັງມີແມງວັນແມງໄມ້ຕອມແລະມີກິ່ນເໝັນຮັກສາຍາກ
- ມີອັດຕາສ່ຽງແລະຄວາມອັນຕະລາຍເກີດຂຶ້ນງ່າຍ
- ມີອັດຕາສ່ຽງຊຶມເປື້ອນໃສ່ນ້ຳໃຕ້ດິນແລະນ້ຳຜິວດິນໄດ້ງ່າຍ
- ເຕັມແລ້ວຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍໄປບ່ອນອື່ນ ສົ້ນເປືອງເນື້ອທີ່ດິນ

ຄາດຄະເນວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

ມີວັດຖຸທີ່ເໝາະສົມຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ : ໃມ້

ຄາດຄະເນລາຄາວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

2 Conventional pit latrine

Advantages

- Less chance for transmission of excreta related diseases than open defecation
- Developing practice to use latrine
- Affordable
- Simple technology
- Can be used as fertilizer after one year composting
- Appropriate for low income families

Disadvantages

- Not fully sanitary
- Flies and odors
- Risk and fear of falling into pit
- Risk of groundwater and surface water contamination
- Once filled the latrine has to be moved to another location

Tentative material required

Locally available wood / timber

Tentative material cost

ທາງເລືອກທີ 2:
ວິດແຫ້ງແບບດັ້ງເດີມງ່າຍດາຍ

Option 2:
Conventional Pit Latrine

3. ວິດແຫ້ງແບບມີຝາປິດຮູຖ່າຍ

ຈຸດດີ :

- ການແຜ່ກະຈາຍຂອງເຊື້ອພະຍາດຈາກອາຈີມ ແມ່ນມີນ້ອຍກວ່າການຖ່າຍແບບຊະຊາຍ
- ນຳໃຊ້ສະເພາະສ່ວນຕົວຄອບຄົວໃຜລາວ
- ເຕັກນິກການກໍ່ສ້າງບໍ່ສູງ, ປະຢັດຕໍ່ການໃຊ້ຈ່າຍ
- ສາມາດປົ່ມເຮັດຜຸ່ນໄດ້
- ຫລຸດຜ່ອນກິ່ນເໝັນ
- ເໝາະສົມກັບຄອບຄົວທີ່ຂາດແຄນນ້ຳແລະຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ

ຈຸດອ່ອນ :

- ບໍ່ຖືກກັບຫລັກການອະນາໄມຢ່າງເຕັມສ່ວນ
- ອາດຈະມີກິ່ນເໝັນ (ຖ້າບໍ່ໄດ້ມາດຕານ)
- ມີອັດຕາສ່ຽງຊຶມເບື້ອນໃສ່ນ້ຳໃຕ້ດິນ, ນ້ຳຜິວດິນ
- ເຕັມແລ້ວຕ້ອງຕ້ອງໄດ້ຍ້າຍໄປບ່ອນໃໝ່, ສິ້ນເບື້ອງເນື້ອທີ່ດິນ

ຄາດຄະເນວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

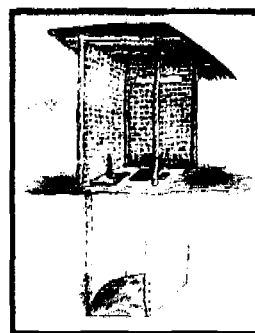
ຊີມັງ	1 ເບົາ
ດິນຊາຍແຫ້ງ	70 ລິດ
ຂີ້ຫີນ (12ມມ)	105 ລິດ

ມີຝາປິດແບບໃຊ້ໄມ້

ສາມາດຈັດຫາວັດຖຸທ້ອງຖິ່ນ
ສຳລັບເຮັດເຮືອນວິດ

ຄາດຄະເນລາຄາວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

40 ໂດລາ

3 Lid or cover latrine

Advantages

- Less chance for transmission of excreta related diseases than conventional pit latrine
- Privacy
- Simple technology
- Can use as fertilizer after **one-year composting**.
- Odor reduced
- Appropriate water is not freely available and Suitable for low income families.

Disadvantages

- Not fully sanitary
- Risk of odor if not properly constructed
- Risk of groundwater and surface water contamination
- Once filled the latrine has to be moved to another location

Tentative material required

Cement	1 bag
Dry sand	70 lit
Gravel (12mm)	105 lit

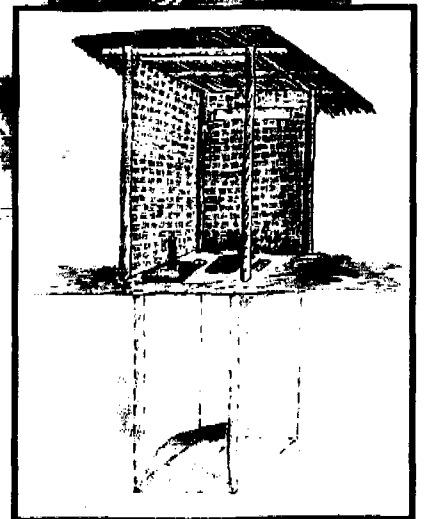
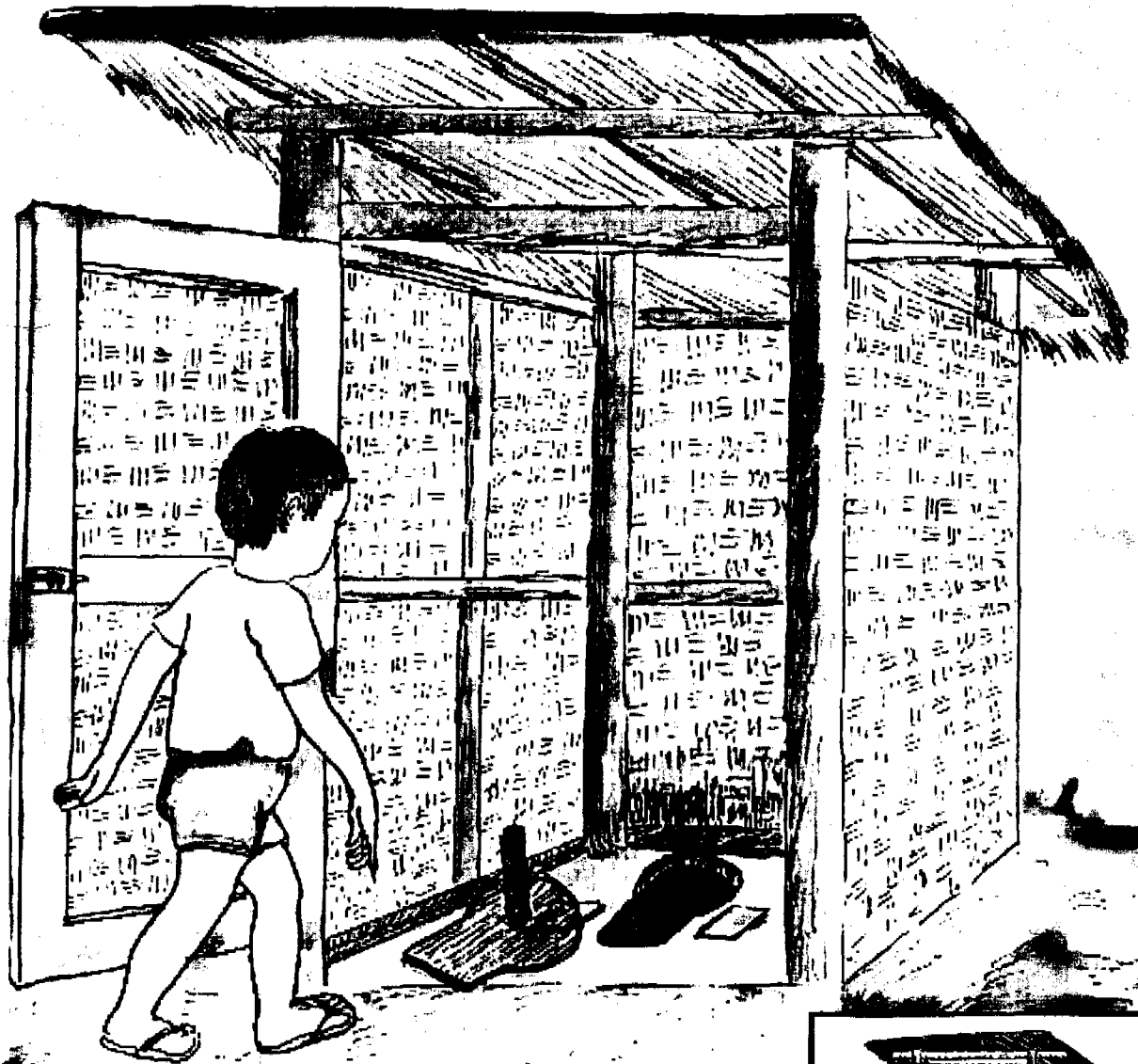
Wooden lid
Locally available material for the house

Tentative material cost

USD 40

ທາງເລືອກທີ 3:
ວິດແຫ້ງແບບມີຟາປິດຮູຖ່າຍ

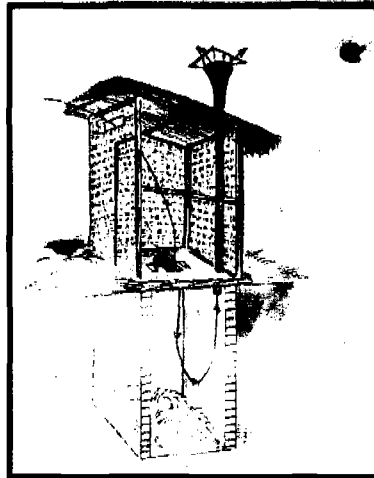
Option 3:

4. ວິດແຫ້ງແບບລະບາຍອາກາດ

ຈຸດດີ :

- ບໍ່ມີກິ່ນເໝັນຫລາຍ
- ນຳໃຊ້ສະເພາະສ່ວນຕົວຄອບຄົວໃຜລາວ
- ການແຜ່ກະຈາຍຂອງເຊື້ອພະຍາດຈາກອາຈີມ ມີນ້ອຍກວ່າວິດແຫ້ງແບບມີຝາປິດຮູຖ່າຍ
- ການປະຕິບັດດ້ານສຸຂະພາບແລະອະນາໄມໄດ້ດີ ກ້ອນ
- ບົ່ມເຮັດຜຸ່ນໄດ້ເມື່ອເຕັມແລ້ວ ກ້ອນ

ເຮືອນວິດ

ຈຸດອ່ອນ :

- ມີຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ມີນັກວິຊາການນຳພາການກໍ່ສ້າງ ເພື່ອຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ
- ມີອັດຕາສ່ຽງຊຶມເບື້ອນໃສ່ນ້ຳໃຕ້ດິນ, ນ້ຳຜິວດິນ
- ເມື່ອວິດເຕັມແລ້ວຕ້ອງໄດ້ຂຸດໃໝ່ ສິ້ນເບື້ອງເມື່ອທີ່

ຄາດຄະເນວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

ວິດແຫ້ງແບບລະບາຍອາກາດໃຊ້ດິນຈີ່ກໍ່ສ້າງ :

ຊີມັງ	88 ກິໂລ
ດິນຈີ່	900 ກ້ອນ
ຂີ້ຫີນ	0,1 ແມັດ
ດິນຊາຍ	0,1 ແມັດ
ລວດມັດ	2,2 ກິໂລ
ທໍ່ຢາງ ປີວີຊີ (150ມມ)	2,5 ແມັດ
ຕາໜ່າງປ້ອງກັນແມງວັນ	1
ສາມາດຈັດຫາວັດຖຸກັບທ້ອງຖິ່ນສຳລັບເຮັດ	

ຄາດຄະເນລາຄາວັດສະດຸອຸປະກອນ

60 ໂດລາ

4 VIP Latrine

Advantages

- Little odor
- Privacy
- Less chance for transmission of excreta related diseases than lid or cover latrine
- Good health and hygiene practice
- Can use as fertilizer after one-year composting.

Disadvantages

- Technical support required when installed as proper construction is crucial
- Risk of groundwater and surface contamination
- Once filled the latrine has to be moved to another location

Tentative material required

VIP latrine with brick lining:

Cement	88 kg
Brick	900
Gravel	0,1 m ³
Sand	0,1 m ³
Rebar	2,2 kg
PVC (150mm)	2,5 m
Fly screen	1

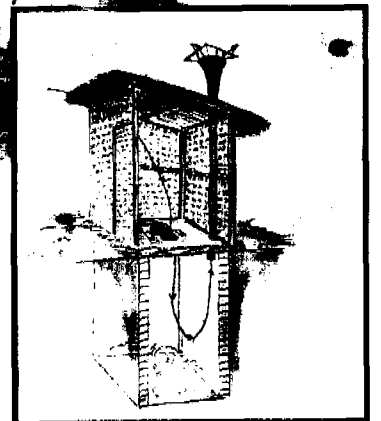
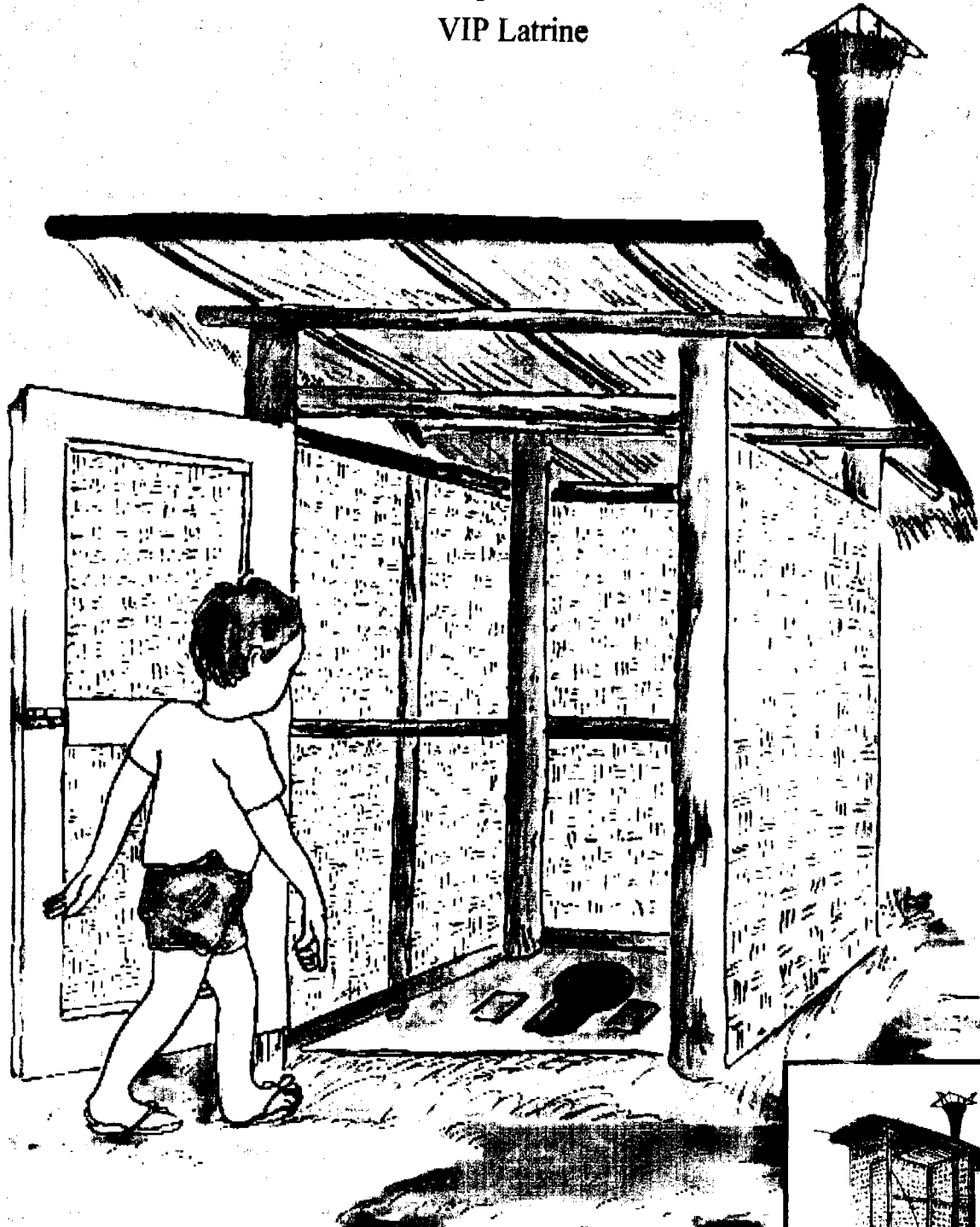
Locally available material for the house

Tentative material cost

USD 60

ທາງເລືອກທີ 4:
ວິດແຫ້ງແບບລະບາຍອາກາດ

Option 4:
VIP Latrine

5. ວິດຖ່າຍແບບລ້າງດ້ວຍນໍ້າ (ວິດຊີມ)

ຈຸດດີ :

- ບໍ່ມີກິ່ນເໝັນ
- ນໍ້າໃຊ້ສະເພາະສ່ວນຕົວຄອບຄົວໃຜລາວ
- ການແຜ່ກະຈາຍຂອງເຊື້ອພະຍາດຈາກອາຈິມແມ່ນມີນ້ອຍ
- ການປະຕິບັດດ້ານສຸຂະພາບແລະອະນາໄມໄດ້ດີ
- ເໝາະສົມກັບເຂດທີ່ມີນໍ້າໃຊ້
- ໃຊ້ໄດ້ຍາວນານ, ບໍ່ເບື້ອງເນື້ອທີ່ດິນກໍ່ສ້າງໃໝ່

ຈຸດອ່ອນ :

- ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ນໍ້າລ້າງ 0,5 - 1 ລິດຕໍ່ຄັ້ງ
- ມີອັດຕາສ່ຽງຊຶມເບື້ອນໃສ່ນໍ້າໃຕ້ດິນ, ນໍ້າຜິວດິນ
- ບໍ່ແທດເໝາະກັບເຂດທີ່ຂາດແຄນນໍ້າດື່ມ ນໍ້າໃຊ້
- ຕ້ອງໄດ້ດູດວິດພາຍຫຼັງທີ່ເຕັມແລ້ວ

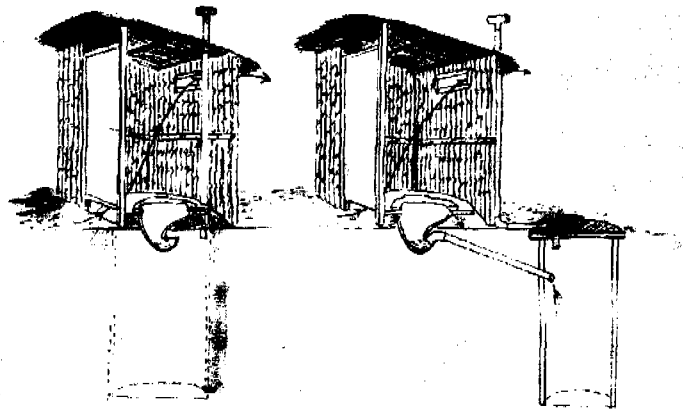
ຄາດຄະເນວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

ຊີມັງ	70 ກິໂລ
ດິນຊາຍ	0,1 ແມັດກ້ອນ
ຂີ້ຫີນ	0,1 ແມັດກ້ອນ
ເຫລັກເສັ້ນ (ຂະໜາດ 6 ມມ)	1,5 ກິໂລ

ມີແຜ່ນປົກ 1 ແຜ່ນ

ຄາດຄະເນລາຄາວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

75 ໂດລາ

5 Pour flush latrine

Advantages

- Odor free
- Privacy
- Little chance for transmission of excreta related diseases
- Good health and hygiene practice
- Appropriate where water is available
- Long life time and no need to move for many years

Disadvantages

- Water necessary for flushing, 1½ - 2 liters
- Risk of groundwater contamination
- Risk of groundwater and surface contamination
- Not appropriate where water is not available
- Desludging of toilet required every 3-5 years

Tentative material required

Cement	70 kg
Sand	0,1 m ³
Gravel	0,15 m ³
Steel (Ø 6mm)	1,5 kg

1 Squatting plate

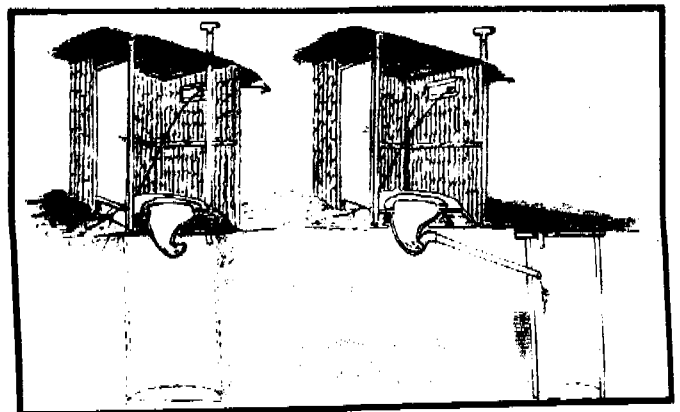
Tentative material cost

USD 75

ທາງເລືອກທີ 5:
ວິດຖ່າຍແບບລ້າງນ້ຳ

Option 5:
Pour Flush Latrine

6. ວິດຖ່າຍລ້າງນ້ຳແບບມີຖັງເກັບອາຈີມ

ຈຸດດີ :

- ບໍ່ມີກິ່ນເໝັນ
- ນຳໃຊ້ສະເພາະສ່ວນຕົວຄອບຄົວໃຜລາວ
- ການແຜ່ກະຈາຍຂອງເຊື້ອພະຍາດຈາກອາຈີມມີນ້ອຍ
- ການປະຕິບັດດ້ານສຸຂະພາບແລະອະນາໄມໄດ້ດີ
- ສະພາບແວດລ້ອມສະອາດ, ບໍ່ເຮັດໃຫ້ແຫລ່ງນ້ຳໃຕ້ດິນຜິວດິນເປີເປື້ອນ
- ບໍ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວຂອງແມງງັນ, ແມງໄມ້
- ກໍ່ສ້າງຢູ່ກັບເຮືອນຢູ່ໄດ້ ປະຢັດເນື້ອທີ່ດິນແລະເໝາະສົມກັບຊຸມຊົນໜ້າແໜ້ນ (ຕົວເມືອງ)
- ເໝາະສົມກັບເຂດທີ່ມີນ້ຳໃຊ້ພຽງພໍ

ຈຸດຍ້ອນ :

- ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ນ້ຳລ້າງ 1 -2 ລິດຕໍ່ຄັ້ງ
- ມູນຄ່າການກໍ່ສ້າງແມ່ນສູງ
- ຕ້ອງໄດ້ດູດນ້ຳອອກຈາກຖັງເກັບໃນທຸກໆ 3-5 ປີ ເມື່ອເຕັມແລ້ວ
- ຕ້ອງການນາຍຊ່າງວິຊາການນຳພາການກໍ່ສ້າງ
- ບໍ່ເໝາະສົມກັບເຂດຂາດແຄນນ້ຳ

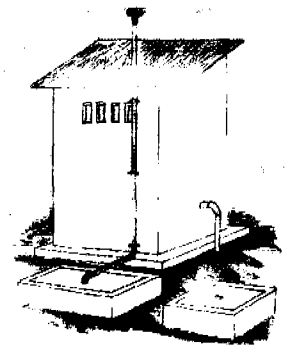
ຄາດຄະເນວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

ຊີມັງ	15 ເປົາ
ສັງກະສີ	6 ແຜ່ນ
ເຫລັກເສັ້ນ (ຂະໜາດ 6 ມມ)	12 ກິໂລ
ເຫລັກຕະປູ	1 ກິໂລ
ລວດມັດ	0,5 ກິໂລ
ຫິວວິດ	1 ຫິວ
ທໍ່ຢາງ ປີລີຊີ (3 ນິ້ວ)	10 ແມັດ
ດິນຊາຍ	2 ແມັດກ້ອນ
ຂີ້ຫີນ	2 ແມັດກ້ອນ

ສາມາດຈັດຫາວັດຖຸກັບທ້ອງຖິ່ນສຳລັບເຮັດເຮືອນວິດ

ຄາດຄະເນລາຄາວັດສະດຸອຸປະກອນກໍ່ສ້າງ

200 ຫາ 250 ໂດລາ

6 Septic tank toilet

Advantages

- No odor
- Privacy
- Little chance for transmission of excreta related diseases
- Good health and hygiene practice
- More esthetic and less contamination of water sources
- No breeding of flies
- Can be installed very close to house and suitable in densely populated areas
- Appropriate where water is available

Disadvantages

- Water necessary for flushing, 4-5 liters
- High initial cost
- Desludging of toilet required every 3-5 years
- Technical support required during installation
- Not appropriate where water is not available

Tentative material required

Cement	15 bags
GI roof sheet	6 units
Rebar (6mm)	12 kg
iron nails	1 kg
Binding wire	½ kg
Latrine pan	1
PVC pipe (3")	10 m
Sand	2 m ³
Gravel	2 m ³

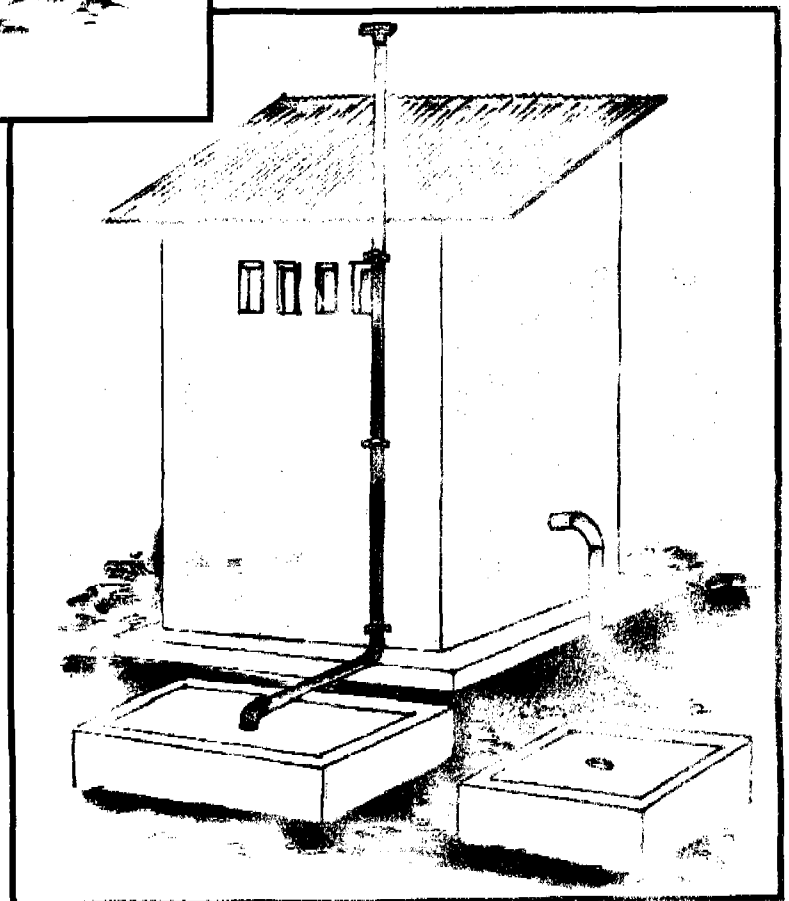
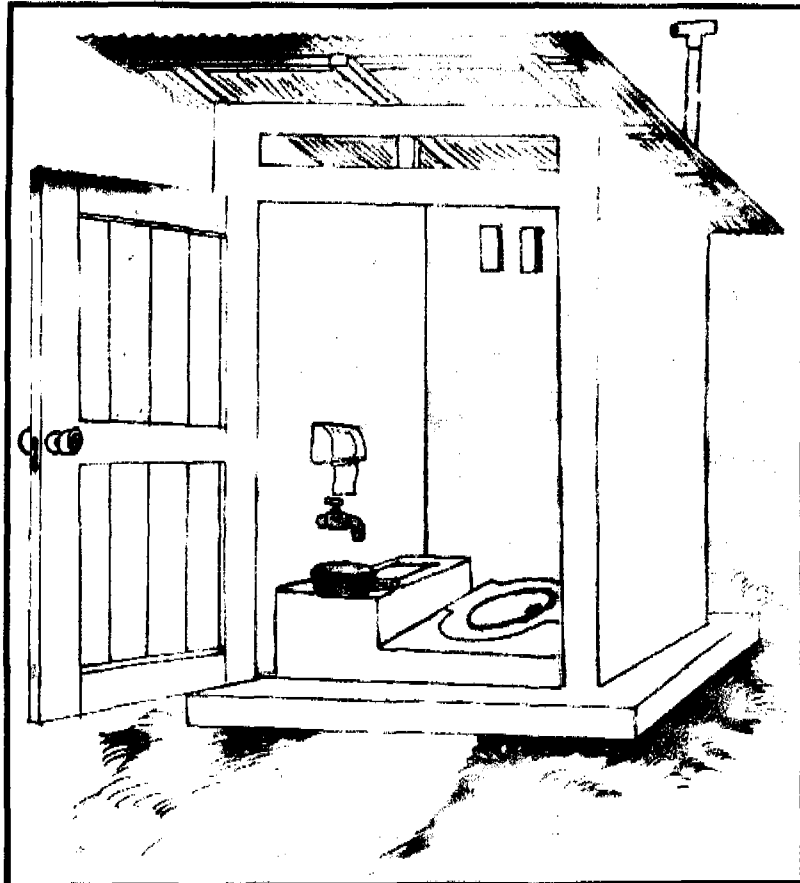
Locally available material for the house

Tentative material cost

USD 200 - 250

ທາງເລືອກທີ 6
ວິດຖ່າຍແບບມີຖັງເກັບອາຈົມ

Option 6:
Septic Tank Toilet

Seven Components of Environmental Sanitation

